

Historien Om I.K.Gottfried

- Den første generation

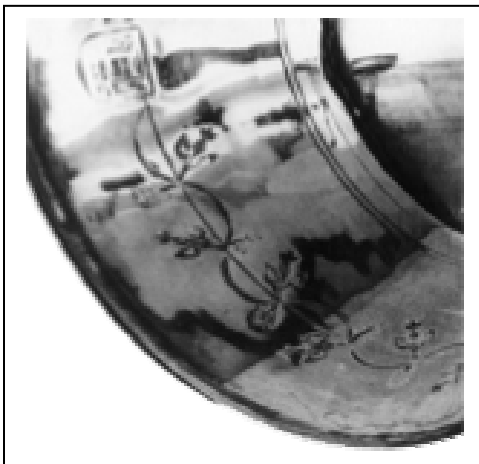
Vort firmas grundlægger hed Johannes Fasting og var født i København i 1751. I 1775 drog han på en 9 år lang udlandsrejse for at uddanne sig som instrumentmager. Året efter hjemkomsten fik han i 1787 bevilling til at forarbejde messing og kobber samt til at fremstille musikinstrumenter af disse metaller. Bevillinger var noget, de gamle håndværkerlaug tog meget alvorligt, så i 1791 fik Johannes Fasting en bøde for at støbe fødder til messinglysestager. Det var gørtlernes arbejdsområde. Fasting fik dog bøden eftergivet, og i stedet blev hans bevilling udvidet til også at omfatte støbning af kunstarbejder.

Desværre findes der ikke længere et eneste af Johannes Fastings instrumenter. Det er kun fra arkiverne, vi kender den respekt, datiden nærrede for hans instrumentbyggerkunst.

Skidenstræde (nuværende Krystalgade) var Johannes Fastings arbejdsadresse 1795 – 1803

I 1793 blev Johannes Fasting udnævnt til Hofinstrumentmager, og samme år solgte han et par inventionsvaldhorn til Det kongelige Kapel. Året efter blev han belønnet med en guldmedalje for at have forbedret datidens klaptrompet. Igen i 1803 fik Johannes Fasting en guldmedalje, denne gang for at have forbedret valdhornet, så det også kunne bruges som signalhorn i hæren. Denne spændende opfindelse har vi desværre ikke engang en teknisk beskrivelse af.

Gravering af klangstykke på Fasting-signalhorn.

Til gengæld ved vi, hvorfor Den kongelige Livgarde til Hest var glad for de 6 trompeter, som Johannes Fasting leverede i 1805. Tidligere kunne trompetererne kun stemme deres instrumenter ved hjælp af små sætstykker, der ikke kunne holde til hestgardens robuste tjeneste. Fastings nye trompeter blev stemt med en stemmebøjle, som vi kender den fra moderne messinginstrumenter.

Johannes Fasting blev udnævnt til Dannebrogsmænd i 1809. Han døde i 1816, 3 år efter statsbankerotten. Inden da havde han dog på bedste vis sørget for den anden generation.

Den anden generation

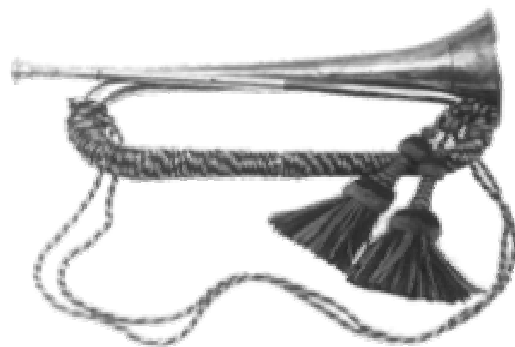
Johan Jacob Fasting blev født i København i 1789 som søn af Johannes Fasting. Han voksede op med firmaet, så han i 1814 kunne få bevilling som instrumentmager og dermed efter faderens død kunne føre virksomheden videre. Allerede i 1817 købte kapellet en trombone af ham og året efter 2 trompeter.

Det ældst bevarede instrument fra firmaet er et signalhorn bygget af Johan Jacob Fasting i 1828. Fra de følgende år har vi optegnelser om en del solgte instrumenter: valdhorn, trompet, klaphorn.

Fra 1835 hed firmaet Fasting & Wilde, hvor Carl Christian Wilde var født i København i 1797 og levede til 1853. De første kendte ventilinstrumenter fra firmaet, althorn, tenorhorn og kornetter, stammer fra dette kompagniskabs første år. At firmaet også arbejdede med slagtøj fremgår af et par pauker som kapellet købte i 1836.

Fra årene frem mod Johan Jacob Fastings død i september 1847 har vi, udover nogle bevarede instrumenter, ikke mange oplysninger. Heller ikke om de personer, der kom til at udgøre firmaets tredje generation.

*Takkebrev for instrumenter givet til historisk samling af musikinstrumenter.
Instrumenter produceret i firmaets anden generation*

*Fasting og Wilde signalhorn,
stemplet København 1843*

Jacob Christian Fasting, der blev født i Raadvad nord for København i 1814, fik borgerskab som musikalsk instrumentmager d. 28. august 1848. Det samme fik Carl Christian Wilde den 6. november, hvorefter de førte firmaet videre under navnet Fasting & Wilde indtil 1852.

Derefter skete der noget omkring ejerforholdene, som vi ikke kan præcisere nærmere. Peter Schmidt, født i 1829, havde i 1849 forevist en 'Cornet-Piston i A' på Industriforeningens udstilling. Hans deltagelse i firmaet fremgår af instrumenter af mærket Fasting & Schmidt fra 1852, herunder en basun til Det kongelige Kapel.

En ny person kom ind i kredsen i 1855. Det var Josef Karl Gottfried, født 1822 i den østrigske by Rothau. Josef Karl blev efter tidens skik forkortet I. K., så her møder vi første gang den mand, der senere lagde navn til firmaet helt frem til i dag. Han indgik i samarbejde med Jacob Christian Fasting og blev muligvis optaget som kompagnon i 1857, da vi fra perioden ser instrumenter mærket J. Fasting & Gottfried. Det direkte samarbejde med Peter Schmidt synes at være gledet ud, således at der var 2 selvstændige firmaer.

Jacob Christian Fasting lagde alene navn til vort firma frem til 1867, hvorefter det hed Fasting & Mertz frem til 1870, men Mertz har vi ikke yderligere oplysninger om. Selvom I. K. Gottfried var med i hele forløbet, optræder firmanavnet Fasting & Gottfried for første gang i Københavns vejviser i 1880. I 1884 døde Jacob Christian Fasting.

Den fjerde generation

I.K. Gottfried førte firmaet videre, men han optrådte først som eneejer i vejviseren fra 1891, hvor han var 69 år gammel. Udover at hans firmanavn er ført videre i over 100 år, var han kendt for sit samarbejde med professor Angul Hammerich.

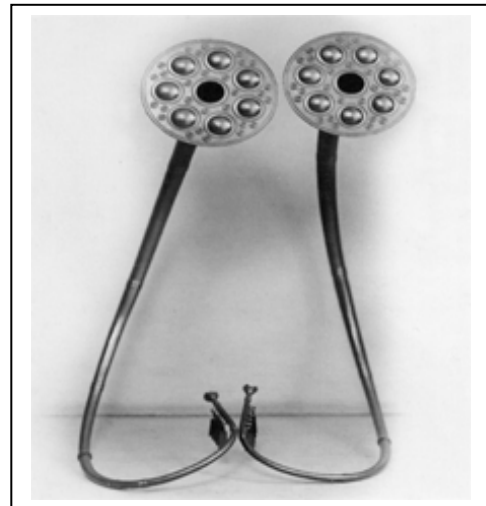
Hammerich interesserede sig meget for fundene af bronzealderens lurer som var støbt med en utrolig raffineret teknik. De var fundet i forskellige områder i Danmark, Norge, Sverige og Tyskland, men regnes for typisk danske. Originalinstrumenterne var for få og skrøbelige til at kunne bruges i alle de sammenhænge, hvor der var ønske om at høre disse symboler på dansk nationalitet.

I. K. Gottfried arbejdede med at lave kopier af de særligt smukt svungne Brudevælte-lurer fra Nordsjælland. Af tekniske grunde blev kopierne bygget af trukne messingrør. 'Æbleskivepanden' og den øvrige udsmykning blev lagt tæt på originalernes udformning.

Under I. K. Gottfried fortsatte den alsidige produktion af messingblæseinstrumenter, og at han var en vellidt mand, fremgår bl.a. af 2 smukt graverede sølvbægre som Peter Schmidt skænkede ham i 1882 og 1892. Da I. K. Gottfried i 1912 fyldte 90 år, modtog han en smukt indbundet fødselsdagshilsen fra 160 personer i de københavnske musikliv. Han døde i 1918, og firmaet overgik til den femte generation

*Skrevet bag på billede:
Instrumentmager Gottfried senior
Dr. Tvergade Foraaret 1911.*

Kopier af Brudevælte-lurer

Den femte generation

Carl Ferdinand Gottfried var født i 1866 som søn af I. K. Gottfried, og i 1899 opnåede han borgerbrev som instrumentmager. Udover udøvelsen af sit håndværk arbejdede han i mange år som professionel valdhornist i bl.a. Tivolis orkester. I 1907 indførte han nummereringen af firmaets produktion af messinginstrumenter. Lurerne fik dog ingen plads i den omhyggeligt førte produktionsprotokol.

Udover egenproduktionen af kvalitetsinstrumenter kan vi af kataloger se, at han importerede både messing- og slagtøjsinstrumenter fra USA og forskellige europæiske lande.

*Noteret bag på billedet:
Med min bedste lykønsking. Kbhvn. Holger
Damgaard 23/11/1936
Pas godt på billedet. Pladen er gået itu!*

*Gardarhusarer med signaltrompeter.
Blæserør: Model C.F. Gottfried.*

En af C. F. Gottfrieds opfindelser kan vi stadig se på de store kongelige mærkedage. Det var et problem for Garderhusarregimentets trompeterer, at hestene nikkede under spillet, så for at skåne både tænder og læber indførte C. F. Gottfried det bøjede blæserør, der får instrumentet til at pege op over hestens hoved.

Produktionen af messinginstrumenter fortsatte langt ind i 2. verdenskrig, hvor den stoppede pga. råvaremangel. Efter krigen kom kun lufremstillingen i gang igen, da de håndlavede ventilinstrumenter ikke kunne konkurrere prismæssigt med produkterne fra de udenlandske fabrikker.

C. F. Gottfried døde i 1947.

Den sjette generation

Svend Gottfried var født i 1896, søn af C. F. Gottfried og uddannet som instrumentmager. Da økonomien ikke kunne bære en hjemlig produktion af messinginstrumenter, gik han i samarbejde med instrumentbyggere i det sydlige Tyskland, så firmaet på den måde kunne levere instrumenter produceret efter egne specifikationer.

I 1942 var en meget central person blevet ansat i firmaet. John Petersen var uddannet gørtler, da han gik i lære som instrumentmager i firmaet. Han var en meget kompetent og vellidt håndværker og sælger. Han spillede en væsentlig rolle i den udvikling, som firmaet fra starten af tresserne indledte, således at træblæseinstrumenterne blev en stadig større del af firmaets virkefelt.

Svend Gottfried

Selv om John Petersen aldrig blev hverken ejer eller medejer af firmaet, var han alligevel den person, der sikrede firmaets kontinuitet i skiftet til den syvende generation.

*John Petersen fra værkstedet,
kælderen Kronprinsessegade 44.
(Udsnit fra annonce)*

Den syvende generation

For første gang i firmaets historie blev det overtaget af en ejer, der hverken havde haft sin opvækst i firmaet eller var uddannet instrumentmager. Svend Høgenhaven Jensen var født i 1927. Under firmanavnene Apollon Skolemusik og Nordisk Musikinstrument Import havde han arbejdet indenfor både detail- og engrossalg af musikinstrumenter.

I årene efter Svend Høgenhavens køb af firmaet blev der lejet flere lokaler i Kronprinsessegade, således at virksomheden strakte sig fra kælderens under nr. 44A helt op omkring hjørnet af Dronningens Tværgade. Vareudbuddet omfattede nu også blokfløjter og Orff-instrumenter, og det fremgik tydeligt, at firmaet lagde stor vægt på at dække behovet hos eleverne i de mange nye musikskoler.

Fra 1981 blev virksomheden samlet i de nuværende lokaler i Kronprinsessegade 44C. Gradvist blev varesortimentet igen koncentreret om blæseinstrumenter, både messing og træ, til alle genrer. Blokfløjten beholdt en fremtrædende plads.

Svend Høgenhaven Jensen

Selvom Svend Høgenhaven ikke selv var instrumentmager, forstod han, at det var væsentligt for firmaet at bevare sin håndværksmæssige tradition. Derfor blev Martin Kaas-Larsen i 1982 ansat som elev hos John Petersen. Martin kom i praksis rundt om fagets problemstillinger; bl.a. var han med til at bygge de sidste sæt lurer, firmaet fremstillede. Da John Petersen døde i 1990, var firmaet således sikret videreførelsen af en fagligt funderet service.

Som led i forberedelsen af det kommende generationsskifte opfordrede Svend Høgenhaven i forsommeren 1992 instrumentmager Lars Jonasson til at indtræde i firmaet. Den glidende overgang til blev dog noget mere brat, end Svend Høgenhaven havde forestillet sig. Efter kort tids sygdom døde han i august 1992.

Den ottende generation

Lars Jonasson, født i 1959, kom i 1976 i lære hos Svend Andersen på Mamo Sørensens værksted og har senere arbejdet som selvstændig i forskellige sammenhænge. Det har givet ham et stort kendskab til servicering af en meget bred kundekreds fra den topprofessionelle musiker til den urutinerede begynder.

*Martin Kaas-Larsen, Lars Jonasson og Peter Jessen.
Værkstedet Kronprinsessegade 44C. 1996*

Med et kort varsel måtte han nu træde til i en situation, der kunne have betydet firmaets lukning.

Driften i dag viser, at Lars Jonasson har formået både at sikre og udbygge firmaets profil i branchen. Det ses på instrumenthandelen, hvor der er vundet nye kundekredse indenfor specielle klassiske områder, samtidig med at der er sket en stærk udbygning af forbindelsen til det rytmiske blæsermiljø. Og det ses på det mindst lige så vigtige værksted, hvor Martin Kaas-Larsen fortsætter sit alsidige virke, og hvor det siden 1994 har været nødvendigt at have endnu en instrumentmager ansat.

Peter Jessen er udlært sammen med Lars Jonasson. Han har desuden i en årrække arbejdet inden for sit fag i en af verdens musikalske hovedstæder, London. Alle firmaets 3 nuværende instrumentmagere har fulgt C. F. Gottfrieds eksempel, idet de er aktive musikere.